

דעם רבינ'ס

איכס

אײערע קינדער זאלט איר מודיע זיין
וואס דא האט זיך גיטאן (שיהר"ן ר"ט)

דער ריינער קוואל

א פייער מיט אַ מאַס

די וואך פֿרשט פֿנחס, איז דא אן אינטערעסאנטע פֿסוק וואס מען געפינט נישט אין דער גאנצער תּוֹרָה, "וידבר משה אל ה' לאמר".

משה רבינו פאר ער איז נפֿטר געווארן פון דער וועלט, האט ער געבעטן פון השם יתברך לאמור: "יפקוד ה' אלקי הרוחות לכל בשר", דער אויבערשטער הייסט "אלקי הרוחות", זאגט רש"י: "רבנו של עולם דו ווייסט דאך אז יעדער איד איז אנדערש, מיט פארשידנארטיגע דעות, גיב זיי א מנהיג וואס וועט זיי קענען פארטראגן יעדער איד לויט זיין דעה, זיין מיינונג. שטעל אן איש על העדה וואס זאל זיי פירן".

האט דער אויבערשטער געזאגט "ויאמר ה' אל משה קח לך את יהושע בן נון איש אשר רוח בו וסמכת את ידך עליו (במדבר כז, יח) גיב אים דיין קדושה, דיין יראה.

און יהושע איז טאקע געווארן מנהיג.

רש"י זאגט אויף איש אשר רוח בו, "ער זאל קענען סובל זיין און פארשטיין אלעמענס גייסט, און אריינשיינען אין יעדן איד, לויט זיין דרגה".

אין שיחת הר"ן קל"א

שרייבט ר' נתן, "דו זאלסט גוט מען זיין אין יעדן תּוֹרָה, און זיך מתבונן זיין און פארשטיין יעדע שיחה, די עבדות, די עצות מיט די מוסר והתעוררות וואס קומט ארויס פון יעדע תּוֹרָה, און זאלסט בעטן פון באשעפער זאל דיר ליכטיג מאכן די אויגן צו פארשטיין אלעס אויף למעשה ווייל אלע דיבורים פון רבי'ן, זענען זייער נויטיג און וויכטיג לעבודת השם יתברך.

אפילו אין עטליכע פלעצער קען עס אויסזען פון אויבנאויף אז מען פארשטייט נישט לעבדה וואס צו טון. א מענטש לערנט לקוטי מוהר"ן א טיפע לאנגע תּוֹרָה, א קינד קען פֿרעגן וואס האט דאס מיט מיר עס איז אזא שווערע תּוֹרָה צו פארשטיין? מיט דעם אלעם זאגט ר' נתן איז פארהאן אין יעדן תּוֹרָה פיל וואונדערליכע עצות, און א גרויסע התעוררות זיך צוריקצוקערן צום באשעפער אויף דעם אָרט וואו דער מענטש

געפינט זיך.

אויב דו וועסט גוט צולייגן דאס הארץ און דיינע אויגן, וועסטו אויף דארטן טרעפן גוטע עצות לויט דיין מדרגה, ווייל אלע דיבורים פון רבי'ן זענען א גרויסע פליליות, עס נעמט ארום די גאנצע בריאה, יעדע תורה אין לקוטי מוהר"ן איז כלול פון דער גאנצער תורה, און נישט נאר פון די גאנצע תורה, נאר פון יעדן מענטש אויף דער וועלט, אין אלע סארטן דרגות, פון דער העכסטער איד, וואס איז זייער אפגעהיטן און ערליך, ביז דער אונטערשטער מענטש וואס איז זייער נידריג.

דאס מיינט אז מיט יעדע תורה און שיחה פון רבי'ן קען דער גרעסטער צדיק אויף דער וועלט און דער נידריגסטער שוואכסטער איד אין זיינע קלענסטע מדרגות דינען דעם באשעפער מיט די עצות.

אין סוף שיחה רב"ד שטייט אז ווער עס האט געהערט דעם רבי'ן רעדן זיינע דיבורים מיט א ריינקייט און תמימות און מיט אן אמת, איז יעדער דבור אריין אין די הערצער פון די צוהערער אזוי ווי א פלאם פייער ממש, אז אלע ארומיגע זענען געווארן זייער שטארק צוגעצויגן צום באשעפער מיט גאר א שטארקן וואונדערליכן קשר און ברען צום באשעפער.

נאכן הערן אזעלכע רייד האט זיך געדאכט פאר די צוהערער אז פון היינט און ווייטער האט מען מער נישט קיין בחירה צו נישט פאלגן, מען וועט זיכער מוזן זיין נאנט צום באשעפער און זיך נישט קענען אפטיילן פון אים, מען וועט זיכער נישט טון חס ושלום קעגן באשעפער'ס רצון, ווייל דאס הארץ איז געווארן אזוי צוגעטשטעפעט צום אויבערשטן נאכן הערן די רייד. מען קען בכלל נישט ארויסברענגען די התעוררות וואס מען האט באקומען הערנדיג דעם רבי'נס רייד.

אבער אויך היינט ווער עס איז עוסק אין רבינ'ס פארכטיגע ספרים און ער וועט אריינקוקן מיט אן אמת און תמימות זאגט ר' נתן צו אז זיכער וועט זיך זיין הארץ זייער אויפפלאקערן צום באשעפער, ווייל אלע דיבורים פון רבי'ן זענען ווי פלאקערדיגע קוילן.

אין תורה ט' חלק שני זאגט דער רבי אז די צדיקים קענען אנשטעלן דאס פייער און ברען עס זאל נישט זיין נישט צו שטארק אדער צו שוואך, דאס מיינט "איש אשר רוח בו", אזוי ווי מען זעט ביי א פייער, אויב עס קומט צו א שטארקע ווינט קען זיך דאס פייער פארלעשן, פון צווייטן זייט קען אמאל זיין א שוואכע פייערל און מיט א ווינטלעלע קען מען מאכן עס זאל נאך ברענען שטערקער די היינטיגע פרשה פון פנחס ווייסן דאך אלע אז פנחס איז אליהו הנביא, אויף אים איז דא א פסוק אז ער האט געקענט מצמצם זיין דאס פייער איש אשר רכב על סוסי אש בסערה, ער האט געקענט מכניע זיין דאס פייער עס זאל נישט זיין צו שטארק, עס זאל ברענען מיט די ריכטיגע מאס, עס זאל נישט זיין קיין רוח סערה, און נישט צו שוואך.

דער אויבערשטער זאל העלפן בכח אליהו הנביא ווען מען לערנט די פרשה פון פנחס, און בכח אלע צדיקי אמת זאלן זיי קענען אריינשיינען אין אונז א רוח דקדשה און טהרה אז מען זאל זוכה זיין צו א גאנצע שמחה אזוי ווי דער אויבערשטער וויל, ביז אונזערע הערצער וועלן זיך אנפלאקערן און אנווארעמען מיט א געוואלדיגע תשוקה טרעפלזוייז נישט צו פיל און נישט צו שוואך, און דורכדעם וועלן מיר אנוקומען צו וואס מען דארף אנוקומען און זיין בשמחה און דבוק אין באשעפער אלעמאל עס זאל מקום ווערן דער פסוק ואתם הדבקים בה' אלקיכם חיים כלכם היום, אמן נצח סלה ועד.

חזקו ואמצו, א פרייליכן שבת

הפצה קולבארי

קינדער פון מופיעים דערציילן אלעס ארום הפצה

יא טייערע קינדער, מיר שפאצירן אריין אינעם שיינעם הפצה שטיבל אין בית-שמש "דעם רבי'נס ווינקל", א געשמאקע ווינקל פאר סי וועלכער איד, נישט קיין חילוק ווי אלט אדער וועלכער חסיד ער איז, דארט קען יעדער טרעפן זיין ווינקל און טרעפן א ספר פון רבי'ן און זיינע לייט וואס רעדט צו זיין הארץ.

לאמיר אפידנעמען הייליך געטן איינער פון די קינדער וואס זיין טאטע האט א חלק אין דעם שיינעם ווינקל.

נתן זאג נאר, וואס איז די ערשטע זאך וואס די געדענקסט פון דעם הפצה ווינקל?

איך בין צוועלף יאר אלט, איך געדענק ווען מען האט געבויט דעם פארמאכטן שטיבל וואו עס ליגן אויסגעלייגט צענדליגער שאפעס מיט טויזנטער ספרים גרייט צו ווערן געשיקט צו צענדליגער הפצה סענטערן איבער ארץ ישראל.

איין מינוט לאמיר מאכן סדר, די וואסט צענדליגע שאפעס, טויזנטער ספרים ווערט געשיקט ארום ארץ ישראל, קענטט צועמען פריטי פרטיות וואס און ווען דער הפצה סענטער טוט?

יא, איך וועל פרובירן בעזרת השם. די הפצה ווינקל האט זיך געעפנט בערך זעקס יאר צוריק דורך אן אינגערמאן, וואס האט געקויפט צוויי ספרים שאפעס און באשטעלט ספרים פון קרן ישראל דוב אדעסער און פארקויפט דעם הייליגן רבי'נס ספרים.

נאך א שטיק צייט איז דער אינגערמאן געווארן פארנומען מיט אנדערע הפצה פראיעקטן האט עס מיין טאטע איבערגענומען און דאן איז צוביסלעך צוגעקומען א שאפע נאך א שאפע און אויך האט ער אנגעהויבן קויפן און פארקויפן אסאך סארטן ברסלבע ספרים פמעט פון אלע ארויסגעבער, אזוי אז ווען איינער וויל היינט קויפן למשל א סעט לקוטי הלכות האט ער אן אויסוואל פון אריבער צען סארטן אויסגאבעס, קליינע, מיטעלע, גרויסע, שענערע אותיות, בעסערע פאפיר, ביליגערע פרייז א.א.וו.

צוביסלעך איז געווארן שמאל אין פלאץ פאר די טויזנטער ספרים האט מען צוגעבויט א גאנצע שטיבל וואו דארט האלט מען די ספרים און מען האפט בעזרת השם צו קענען פארגרעסערן דאס פלאץ פאר פרישע ספרים וואס ווארטן צו אנקומען צו טייערע אידן וועלכע לעכצן צו

לערנען אָט די הייליגע ספרים.

אינדערפרי צו גיין אין תּדר און אײך זע בײם טיר פּישקעס מיט ספרים וואס איינער האט אראפגעלייגט צו פארקויפן, זעט אויס אז נישט יעדער ווייסט די אדרעס פונעם רבי'נס ווינקל, אדער איז עס אים געווען געשמאקער צו לייגן נעבן א פרינאטן שטוב אנשטאט לייגן אין א שול וואס דארט איז דער רבי'נס ווינקל'.

בקצור נתן אײך זע אז דיין לעבן דרייט זיך ארום ספרי רבינו. דו וואלט געוואלט עפענען און הפצה סענטער נאך דיין חתונה?

יא אײך וויל זייער, אײך האף אײך וועלן טרעפן עפעס א שול אדער א קאראוואן וואו אײך וועל קענען ממשיך זיין די הייליגע עבודה.

ווען א אינגל קומט אריין אין הפצה סענטער וועלנע ספר וועסטו אים צורעדן צו קויפן?

אײך וועל אים ווייזן מעשיות פון רבי'ן אויף אידיש, אדער א ספרי מעשיות אויף אידיש.

אבער לאוויר זען היינט צו טאגס. וועלנע סארט הפצה קען א קינד מאכן?

ער קען טיילן דעם רבי'נס ליכט פאר קינדער. איין יאר פאר שבועות ווען מיין טאטע איז געפארן קיין אומאן און דער מפיץ פון די גליונות האט נישט געארבעט פאר שבועות, האב אײך געטיילט פאר אלע קינדער פון 'חברה' די גליונות. מען קען צעשפרייטן תפלות אויף 'ראש השנה'. ביי אונז אין ברוסלע' תדר איז דא א רבי וואס דרוקט די תפלות, אזוי דארף מען נישט אויסלייגן קיין געלט, מען קען לייגן אין איינס צוויי פלעצער, עס איז א גרינגע הפצה.

דו גייסט בעזרת השם פארן קיין אומאן לכבוד ראש השנה תשפ"ה?

נאך א פּרט, ווען א בית המדרש אין בית שמש און נאך געגנטער ארום וויל היינט-צו-טאג איינקויפן ברוסלע' ספרים, וועלן זיי זיך ווענדן צום רבי'נס ווינקל, דארט איז א צענטער צו קענען גרינג באשטעלן אלע ספרי ברוסלע און מען דארף נישט ארומלויפן צו יעדן פרינאטן איד וואס גיבט ארויס א ברוסלע'ער ספר.

זייער שיין נתן האסט עס קלאר ארויסגעפרעגט. אײך וויל דיר פרעגן א שאלה וואס אײך ווייס די תשובה אבער אײך וויל עס הערן פון דיר. ווען איז דיין טאטע די מערסטע פאנומען דורכאויס דאס יאר?

יא, די תירוץ איז עשרה בטבת, ביים יארצייט פון ר' נתן איז אין רבי'ס ווינקל אזוי ווי אין רוב ברוסלע'ע הפצה סענטערן זייער פארנומען, ווייל מען קען איינקויפן די הייליגע ספרים פאר גאר א ביליגע פרייז. אײך שטיי צו הילף פאר די צענדליגע קינדער וואס קומען פון אלע עקן שטאט איינקויפן מיט די טשעקס פון די 'חברה' וואו זיי האבן זיך אנגעזאמלט שיינע סכומים.

וועלנע ספרים קויפן די קינדער געווענליך?

אײך מיין אז קינדער האבן ליב צו קויפן גרויסע סעטן, זיי האבן ליב אהיימצושלעפן מיט וועגעלעך א סעט לקוטי הלכות! אדער א סעט חמש לקוטי הלכות. אבער אויך קויפן די קינדער די קליינטשיגע ספרים וואס איז גרינג צו האלטן אין טאש, אזוי קען מען לערנען סיי ווען און וואו אימער.

עקער שטוב ווערט אויך אריינגעמישט אין די הפצה אפאראט?

עס מאכט זיך זייער אפּט, אז אײך קום ארויס

פאריגע וואך געווינען א טעיפ מיט א מיקראפון.

וועלכע מעשה פון ברסלב פון אנשי שלזונג רעדט צו דיין הארץ?

די מעשה פון חיים קצב האב איך זייער ליב, איך האב עס געליינט אין א ביכל מיט בילדער אויף איז אפאר יאר צוריק געווען א פארשטעלונג עס ליגט מיר פאר די אויגן.

וועלכע חלק פון די מעשה?

דארט וואו ר' פנחס קיבליטשער איז זיך מגלה פאר זיינע תלמידים אז אלע זיינע ווארימע דיבורים וואס ער האט ביז היינט זיי ביז היינט מחזק געווען קומט פון הייליגן רבי'ן דער נחל נובע מקור חכמה!

שיין צו הערן. וועלכע נאך מעשה האט אנגעצויגן דיין ברסלבע הארץ?

די מעשה וואס מ'זאגט מאמע האט מיר פארציילט ביי נאכטמאל, אז דער הייליגער רבי האט געוואלט פארן זען דעם הייליגן תולדות, אבער דער רבי איז נאך געווען גאר א קליין קינד, זיין טאטע האט אים נישט געלאזט פארן, און דער רבי האט אריינגעשטעקט זיינע פיס אין די רעדל פון די וואגן אז די חסידים זאלן אים נישט איבערלאזן, ביז ר' חיים קראסנער האט זיך אנטערגענומען צו האלטן אן אויג און אים היטן אויפן וועג. אזוי האט דער הייליגער רבי זוכה געווען צו זען דאס הייליגע פנים פונעם תולדות זקב יוסף און איז געווען זייער דאנקבאר פאר ר' חיים וואס האט אים מיטגענומען.

אויב דו קענסט היינט צו טאג פארן צום הייליגן תולדות ביסטו גרייט צו פארן אליין אויך א פערד און וואגן?

אויב אן ערליכער איד וועט מיר באגלייטן מיט רשות פון זיינע עלטערן.

המשך אין קומענדיגן גליון בעז"ה

איך האף זייער שטארק, איך מאך שוין תפלות. דער רבי אין פתח ז' ר' נפתלי מאכט גרלות פאר אלע קינדער וואס זאגן תפלה ע"ו. ביי הפסקה קומען אריין אין זיין פתח קינדער פון עטליכע פתות, עס נעמט אפאר מינוט צו זאגן די אלע תפלות, שפעטער קומען אריין נאך פתות אין זיין פתח מען באקומט א קארטל אין איין מאל אין וואך קען מען געווינען א טשעק צו קויפן ביי די הפצה סענטערן.

וועלכע ספרים פון רבי'ן האסטו שוין געלערנט?

ספורי מעשיות האב איך שוין ב"ה געענדיגט. אזוי אויך אין פרשה צעטל פון חדר שטייט אסאך מאל שיינע דיבורים פון רבי'ן.

אין חדר לערנט מען אויך ספורי מעשיות?

יא, מ'זאגט רבי לערנט פאר ספורי מעשיות, מען האלט יעצט ביי די מעשה פון די זיבן בעטלעךס.

וועלכע שטיקל פון ספורי מעשיות ליגט דיר יעצט אויפן געדאנק.

די שטיקל פון די מעשה פון בן המלך און בן השפחה וועלכע זענען געווארן פארטוישט, דארט פארציילט דער רבי אז דער אמת'ער בן המלך האט געטראפן נאך א מענטש אין וואלד, ווען מ'זאגט רבי האט פארציילט אין חדר די שטיקל האב איך צום ערשטן מאל געכאפט אז דער צווייטער מענטש וואס איז נאכגעלאפן די פערד איז געווען דער קייסער! איך מ'זאגט אז מ'זאגט רבי האט שוין פארציילט די מעשה צוויי מאל.

די מאכסטו די בחינות אויפן טעלעפאן לייזן?

לעצטנס פלעג איך מאכן, אבער אין חדר איז דא נאך א גורל פאר אלע קינדער וואס שרייבן די בחינות, מען קען עס מאכן ביי הפסקה, איך האב גראדע

לעובדא ולמעשה

און די געשרייען אין די
נעכט ציען זיך ווייטער
טאג-טעגליך. האבן אפאר
גוטע שׂכנים געבעטן פון א נאנטער
משפחה מיטגליד זאל אריינגיין ביינאכט
אויף א באזוך זען וואס עס גייט פאר,
אפֿשר דארפן זיי הילף? דער קרוב האט
צוגעשטימט און אין די קומענדיגע
נאכט איז ער געקומען אויף א
פלוצלונגדיגע באזוך ביי ר'
יונה אין שטוב. ווען ער
איז אריינגעקומען איז
ער געבליבן שטיין אויפן
ארט און צוגעזען א מאדנע
ערשיינונג, ר' יונה אין געזעצן
אויף דער ערד אין איין זייט צימער
און זיין רעבעצין אין די אנדערע זייט
און האבן ביידע געזאגט תיקון חצות און
געוויינט אויפן חורבן בית המקדש...

נאך

די חתונה פון הרב החסיד ר' יונה לעבל
ז"ל מיט זיין רעביצין האבן זיי געוואוינט
פריילעך און צופרידן אין א קליין צימערל
אין אלט שטאט, אבער די שׂכנים ארום
זענען געווען זייער באזארגט,

וואס גייט פאר מיט דעם
יונגן פארפאלק?

די שׂכנים פלעגן
שושקען צווישן
זיך אז עס הערן זיך
ארויס יעדע נאכט

פון די קליין הייזקעלע

שרעקעדיגע קולות און

יללות, מ'וויינט און מ'שרייט! קיינער
האט נישט פארשטאנען וואס די מאדנע
זאך באדייט.

אזוי ווי סאיז אריבער א לאנגע צייט

סיפורי מעשיות מעשה יב' - דער בעל תפלה 3

ג'עלט' וואס ער וועט גזלן?

נאר זיי האבן געזאגט: [אז] ווייל [וויבאלד] דער וואס ער האט ג'עלט' איז א גאט - וועט ער זיך [שוין אליינס] היטן פון גזילות און רציחות!"

און זיי האבן מתקן געווען: עבודות' און קרבנות! אז מ'זאל מקריב זיין קרבנות, און מ'זאל מתפלל זיין, צו די געטער! - כדי דורכדעם זאל מען קריגן געלט!

און זיי פלעגן מקריב זיין מענטשן פאר קרבנות! און זיי פלעגן זיך אליין מקריב זיין צו די גאטן! - כדי ער זאל אין אים נכלל ווערן - און דערנאך וועט ער מגולגל ווערן, וועט ער זיין א עושר!

ווארן דער עיקר אמונה' - איז ביי זיי געווען דאס געלט! און זיי האבן געהאט: עבודות, און קרבנות, און קטורת' - וואס זיי פלעגן דערמיט צו דינען די גאטן (דהיינו: צו די וואס זיי האבן געהאט אסאך געלט)!

און פונדעסטוועגן פארט - איז די מדינה בודאי פיל געווען מיט רציחה' און גזילה! - ווארן דער וואס ער האט נישט געגלייבט אין די אויבנדערמאנטע [עבודות, אז ער געווען א רוצח' און א גזלן! - כדי ער זאל האבן געלט!

ווארן דער עיקר איז ביי זיי געווען דאס געלט! - ווארן דורך געלט, קען מען זיך קויפן אלדינג, עסן' און קליידער' - און דער עיקר לעבן פון דעם מענטשן, איז דורך דעם געלט' - איבערדעם [צוליב דעם] איז דאס געלט, ביי זיי דער עיקר אמונה געווען!

(אזוי איז אלץ, זייער נארישע פארפירטע [פארגרייזטע און פארבלאנדזעטע] רדיעה געווען!) און זיי האבן אלץ געזעהן [זיך משתדל געווען]: "אז ס'זאל ביי זיי נישט געמינערט ווערן קיין געלט! - ווארן דאס געלט, איז ביי זיי גאר די אמונה, און דער גאט, געווען!"

אדרבא! מ'מוז זעהן [זיך משתדל זיין]: "אז מ'זאל [פארמערן און] אריינברענגען אין דער מדינה אריין, געלט, פון

האבן זיי געשיקט מענטשן: "אז זיי זאלן זוכן הויכע בערג!" האבן זיי געפונען זייער-הויכע בערג! איז געגאנגען די גאנצע מדינה - און האבן זיך דארט באזעצט, אויף די הויכע בערג!

דהיינו: אויף דעם בארג, האבן זיך באזעצט א קיבוץ [פארזאמלונג פון] מענטשן פון דער מדינה (פלומר: א שטאט)! - און אזוי [אויף] אויף דעם אנדערן בארג וכו'! [אויף יעדן בארג] האבן זיך באזעצט א אנדערע קבוצה מענטשן פונעם אויבנדערמאנטן מדינה!

און זיי האבן געמאכט ארום דעם בארג, א גרויס חזקת' [פעסטונג] - און [עס איז געווען דארט] גרויסע גראבנס' [אויפגעראבענע גריבער]. ארום דעם בארג! - ביז ס'איז נישט געמאלט [מעגליך] געווען, [אז] צו זיי זאל קומען א מענטש! - ווארן סע [ס'איז] מער נישט געווען, נאר א באהאלטענער וועג צו דעם בארג - [אויף אזא אופן] וואס קיין אנדערער מענטש, האט גארנישט געקענט צוקומען צו זיי!

און אזוי אויף דעם אנדערן בארג אויף - און אזוי ביי אלע בערג - האבן זיי אלץ געמאכט חזקת' [פעסטונגען] וכו', כנ"ל.

און זיי האבן געשטעלט שומרים, ווייט פון דעם בארג! - כדי קיינער זאל צו זיי נישט קענען קומען! און זיי זענען געזעצן דארט אויף די בערג - און האבן זיך געפירט מיט דעם פירעקין, כנ"ל!

און זיי האבן געהאט אסאך גאטן! - דהיינו: ווערליג [לויט] דעם געלט, כנ"ל!

לושמיר [נאר וויבאלד] ווייל ביי זיי איז דער עיקר געווען דאס געלט - [אזוי ווייט] ביז דורך אסאך געלט, איז מען געווען ביי זיי א גאט - האבן זיי [דערבער] מורא געהאט פאר רציחה' און גזילה! - ווארן איטלעכער וועט זיין א רוצח' און א גזלן, כדי ער זאל ווערן א גאט, דורך דעם

אנדערע ערטער!"

[און עס] פלעגן פון זיי גיין 'סוחרים', [וואס זיי] זאלן האנדלן אין 'אנדערע מדינות' - כדי זיי זאלן געווינען [פארדינען] 'געלט'! - כדי מ'זאל 'נאכמער געלט' אריינברענגען אין דער 'מדינה' אריין!

און 'צדקה' - איז בודאי א 'גרויסער איסור' ביי זיי געווען [לויט זייער דיעה]! - ווארן ווי [וויאזוי] טאר מען אונעקגעבן דאס [שפע פון זיין] 'געלט' וואס 'נאט' האט אים געגעבן? - וואס דאס איז ביי זיי דער עיקר געווען, אז מ'זאל האבן 'געלט'! - [איז] ווי [וויאזוי] טאר מען זע דאס אונעקגעבן [און פארמינערן זיין 'געלט']?!

איבערדעם [צוליב דעם] איז בודאי ביי זיי א 'איסור' געווען, צו געבן 'צדקה'! און זיי האבן [אויך] געהאט 'ממונים', דהיינו: 'מענטשן' וואס זיי זענען געזעצט [געשטעלט] געווען דערויף! [אז] זיי זאלן אכטונג געבן אויף איטלעכן, אויב ער האט [טאקע] 'אזויפיל געלט' ווי ער זאגט!

ווארן איטלעכער האט געמוזט ארויסווייזן זיין 'עשירות' אלעמאל! - כדי ער זאל בלייבן, ביי 'דער' 'מעלה' און ביי 'דעם' 'כבוד' וואס ער האט געהאט, ווערליג [לויט] זיין 'געלט'!

[כלומר: די אלע 'עשירים' וואס זיי זענען ביי זיי געווען 'נאטן' און 'שטערן' וכו', און 'מלאכים' וכו', מחמת זייער 'געלט' - פלעגט מען אלעמאל זיי איבער-צורזעהן [איבערקוקן]. אויב ער האט [טאקע] 'אזויפיל געלט' - אויב ער איז נישט אומזיסט א 'נאט' וכו' - און 'מענטשן' זענען דערויף געזעצט [געשטעלט] געווען, אז זיי זאלן אלעמאל דאס אויפזעהן [אויפפאסן]!

און אמאל פלעגט ביי זיי צו ווערן: פון א 'חיה', א 'מענטש'! - און פון א 'מענטש', א 'חיה'! דהיינו: אז א 'עושר' האט אנגעווארן [דערלייגט] דאס 'געלט' - איז ער שוין 'אויס מענטש' געווארן - איז [אזוי] געווארן פון א 'מענטש', א 'חיה'! - ווארן ער האט זיך שוין קיין 'געלט' נישט!

און אזוי [אויך] פארקערט: אז איינער האט געווינען [פארדינט] 'געלט' - אזוי איז געווארן פון א 'חיה', א 'מענטש'!

און אזוי איז [אויך] געווען ביי די 'איבריגע מעלות', וואס ביי זיי איז אלץ ווערליג [לויט] דעם 'געלט' געווען [איז אויך אזוי געווען: [אז] מיטאמאל איז איינער 'אויס גאט' געווארן - ווארן ער האט שוין דאס 'געלט' אנגעווארן [דערלייגט]! און זיי פלעגן האבן די 'צורות' און די 'פאטרעטן' [בילדער] פון די 'נאטן' (דהיינו: [פון] די וואס האבן 'פיל געלט' געהאט)!

און ביי איטלעכן איז געווען [אלע האבן געהאט] די 'פאטרעטן'! - און זיי פלעגן זיי צו 'האלן', און צו 'קושן'! - ווארן דאס 'געלט' איז ביי זיי געווען, גאר זייער 'עבוד' און זייער 'אמונה'!

און די 'ערליכע לייט' פון דעם 'בעלת-תפילה' (וואס זיי זענען פריער דארט געווען ביי דער 'מדינה', כנ"ל) - זיי האבן זיך אומגעקערט צו זייער 'ארט' - און זיי האבן דערציילט [פאר] דעם 'בעלת-תפילה':

"פון די [גרויסע טעות], [און] 'ארישקייט' פון דער [דאזיגער] 'מדינה' - ווי זיי זענען אזוי 'פארנארישט' געווארן און 'פארפירט' [פארבלאנדזעט] געווארן, אין דער 'תאנה' פון געלט! - און אז זיי ווילן שוין ארויס פון 'זייער מדינה', אין א 'אנדערע מדינה' (וואס דארט מאכט מען 'געלט', כנ"ל) - און זיי ווילן זיך שוין מאכן 'שטערן' און 'מולות' (כנ"ל)!"

האט זיך דער 'בעלת-תפילה' אנגערופן: "ער האט מורא,

אז זיי זאלן נישט נאכמער פארפירט [פארבלאנדזעט] ווערן ווייטער!"

דערנאך האט מען דאס געהערט: "אז זיי האבן זיך שוין געמאכט 'נאטן' (כנ"ל)!" האט זיך דער 'בעלת-תפילה' אנגערופן: "אט דאס האב איך געמיינט! דערפאר [פון דעם] האב איך [פון אנהייב] מורא געהאט [און זיך געזארגט]!"

דהיינו: דאס וואס ער פלעגט אלץ צו זאגן: "אזו] ער האט מוזיא זיי זאלן נישט נאך ערגער פארפירט ווערן!" - האט ער [טאקע] דאס געמיינט!

האט דער 'בעל-תפילה', גרויס רחמנות אויף זיי געהאט! - האט ער זיך מיישב געווען: "ער וועט אליין אהינגיין [דארט]! טאמער [אפשר] וועט ער זיי [קענען] ארויספירן פון זייערע 'נארישקייט'!"

אזי דער 'בעל-תפילה' אהינגעגאנגען! און ער איז געקומען צו די 'שומרים', וואס זיי זענען געשטאנען ארום איטלעכן 'בארג' (כנ"ל)!

און די 'שומרים' - זענען מן-הסתם געווען 'קליינע לייט', וואס זיי האבן געמעגט שטיין אין דעם 'איר' [לופט] פון דער וועלט!

ווארן די מענטשן? וואס זיי האבן געהאט 'מעלות' מחמת זייער 'געלט' - זיי האבן גארנישט געקענט זיין אינאיינעם [זיך אויסמישן] מיט [די מענטשן פון] דער וועלט! און האבן נישט געקענט שטיין אין דעם 'איר' פון דער וועלט! - [כדי] ס'זאל זיי נישט מטמא זיין (כנ"ל)! - און זיי האבן גארנישט געקענט שמועסן מיט [מענטשן פון] דער וועלט! - [כדי] מען זאל נישט מטמא זיין זיי מיט דעם 'דוד' [הכל] פון דעם 'מויל'! - (כלומר: ביי דער 'נארישער מדינה', איז די וועלט גאר 'טמא' געווען אקעגן זיי, כנ"ל)!

איבערדעם [צוליב דעם], זענען בוודאי די 'שומרים' וואס זיי זענען געשטאנען אונטער דער 'שטאט' - זענען זיי בוודאי געווען 'קליינע לייט'!

נאר די 'שומרים', האבן אויך געהאט די 'פארטרעטן' [בילדער] (פון די 'גאטן' זייערע) - און זיי פלעגן, די 'פארטרעטן' צו 'האלן' און צו 'קושן' אלעמאל! - ווארן ביי זיי, איז אויך דער עיקר 'אמונה' געווען, דאס 'געלט'!

אזי דער 'בעל-תפילה' געקומען צו א 'שומר' - און האט אנגעהויבן מיט אים צו שמועסן פון דעם 'תכלית': "באשר אז דער 'עיקר תכלית', איז נאר גאטס דינסט, 'תורה' און

'תפילה' און 'מעשים טובים'! - און 'געלט', איז גאר א 'נארישקייט', און סע [ס'איז] גאר קיין 'תכלית' נישט וכו'!"

און דער 'שומר', האט אים אבער גארנישט צוגעהערט! - ווארן ס'איז שוין ביי זיי אזוי איינגעזעצט געווען פון א לאנגע צייט [זיי זענען שוין געווען איינגעזינקען דערין]: "אז דער עיקר איז נאר דאס 'געלט', כנ"ל [ווי אויבנדערמאנט]!"

[און אזוי איז דער 'בעל-תפילה' געגאנגען צו א 'אנדערן שומר' - און האט אויך מיט אים אזוי געשמועסט, ווי אויבנדערמאנט! - און ער האט אים אויך נישט צוגעהערט!] און אזוי איז דער 'בעל-תפילה' געגאנגען צו 'אלע שומרים' - און האט מיט זיי אזוי אלץ געשמועסט [ווי אויבנדערמאנט]! - און זיי האבן אים גארנישט צוגעהערט!

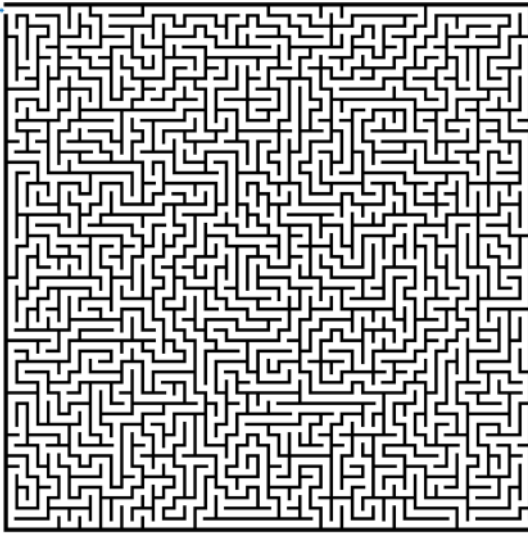
האט זיך דער 'בעל-תפילה' מיישב געווען - און איז אריינגעגאנגען אין 'שטאט' אריין, וואס די 'שטאט' איז געווען אויף דעם 'בארג' (כנ"ל)!

ווי ער איז אריינגעקומען אין 'שטאט' אריין - איז [דאס] ביי זיי געווען א 'גרויס חידוש!' - און זיי האבן אים געפרעגט: "וויאזוי ביזטו אהער אריינגעקומען?!" - ווארן קיין 'שום מענטש' האט זיך [דאך] צו זיי נישט געקענט צוטערעטן [אריינגיין]. כנ"ל [ווי אויבנדערמאנט]!

האט ער זיי געענטפערט: "וויבאלד איך בין שוין אריינגעקומען, זאל זיין וויאזוי ס'זאל נאר זיין] וואס פּרעגט איר [דערויף]? איך בין זיך שוין אָבער פאַרט אַריין!"

האט דער 'בעל-תפילה' אנגעהויבן מיט איינעם צו שמועסן, פון דעם 'תכלית' פון דער וועלט: "אז 'געלט' איז גאר קיין 'תכלית' נישט וכו'" [אזוי ווי זיין שטייגער איז געווען]!

און דער 'מענטש' האט אים גארנישט צוגעהערט! - און אזוי [אויך] דער 'אנדערער' [מענטש]! - און אזוי [אויך] 'אלע' [כלומר: קיינער האט אים נישט צוגעהערט]! - ווארן זיי זענען שוין אלע אזוי פארפירט [איינגעזינקען] געווען און זייערע 'נארישקייט', אז זיי האבן שוין קיינעם נישט געהערט!

לכבוד בערכת דעם רבי'נס ליכט שיחיו
צזל טוב צזל טוב

צום גליון נעצער צוויי הונדערט
וואס אזוי שיין יעדן וואך ערקלערט
שיענער און שענער עס ווערט
דעם רבי'נס זאך און צויל פיטערט

אצוה און חמיעות פארעערט
אין הארץ אריין עס פלאקערט
סיעתא דשמיא זאל איך זיין באשערט
זיכער ווערט די גאולה דערנענטערט

נישט לאנג נאך געדויערט
אט אט קול שופר של עשיח מען הערט
און די טעג זאל שוין ווערן איבער געקערט
צו ימים טובים וועלך זיי ווערן געפייערט

מיט פיל שעצונג
אויף אייער געוואלדיגע ארבעט
איינער פון די צופרידענע עלטערן

המשך פון לעצטע זייט

צוקומען צו זיין גוף.

און ער האט עס אים גערן אוועקגעגעבן.

די מעשה האט ר' פנחס קיבליטשער דערציילט
אין נאמען פון רבי'ן. ר' אברהם בר"ג ווען מען
האט אים אנגעפרעגט איבער די מעשה האט ער
געזאגט: "כאטשע פון רבי'ן נאכאזן האב איך דאס
נישט געהערט, אבער רבי פנחס איז א בר סמכא".
אויך האט ער צוגעלייגט אז ער ווייסט נישט אויב
מען מעג הנאה האבן פון טענדא-רענדא וואס איז
א משמש פון עבודה זרה.

פאר דער איד איז נפטר געווארן האט ער געלאזט
צוואה אז מען זאל אים אויפגייען תכריכים פון
דעם טענדא רענדא מלבוש, מען האט טאקע אזוי
געטון, אבער ביים צודעקן זענען צוויי פינגערס
נישט געווארן צוגענדעקט מיט די תכריכים האט
מען צוגעשטיקלט אן אנדערע סארט סחורה,
און וויבאלד ער איז געווארן באדעקט מיט אזא
מלבוש וואס ער האט געליטן בזיונות פאר כבוד-
שמים, דעריבער האבן די ווערים נישט געקענט

לאמיר זיך פאר הערו

די צוועלעוועטע מעשה - דער בעל תפילה (3)

- ווען איינער האט געגעבן זיין גאנצע געלד פאר צדקה
- ווען איינער איז געווארן אויסגעהיילט פון זיין קרענק
- ווען איינער האט פארדינט (געוואונען) מער געלד
- ז. **וואס האבן זיי געטון מיט די פאטרעטן פון זייערע גאטן?**
  - זיי פלעגן עס ווארפן אויף דער ערד
  - זיי פלעגן עס האלדן און קושן
  - זיי פלעגן טאנצן מיט דעם
- ח. **וואס האט דער בעל תפלה געזאגט ווען מ'האט אים דערציילט אז זיי האבן גאטן?**
  - דערפאר האב איך מורא געהאט
  - ער האט גרויס רחמנות געהאט אויף זיי
  - ביידע תשובות זענען ריכטיג
- ט. **וואס האבן די שומרים געענטפערט פאר דעם בעל תפלה ווען ער האט אנגעהויבן רעדן פון תכלית?**
  - אונז האבן א אנדערע תכלית
  - מיר האבן א אנדערע וועג
  - זיי האבן גאר נישט צוגעהערט
- י. **האסטו געלערנט די מעשה פון די וואך?**
  - יא
  - נ"י
  - א חלק

- א. **וואספארא סארט וועג איז געווען אפן צו די מדינה אויף די בערג?**
  - א ברייטע וועג אלע זאלן קענען אריין גיין
  - א שמאלע וועג אינמיטן שטאט אז א חלק זאלן קענען אריין גיין
  - איין באהאלטענער וועג אז קיין אנדערער מענטש זאל נישט קענען קומען צו זיי
- ב. **וואס האבן זיי געטון צו זייערע גאטן?**
  - געדאווענט צו זיי ר"ל
  - זיך מקריב געווען צו זיי ר"ל
  - ביידע תשובות זענען ריכטיג
- ג. **איז געווען רציחות און גזילות אין די מדינה של עשירות?**
  - ניין
  - אביסל
  - פול מיט רציחות און גזילות
- ד. **האט מען געמעגט געבן צדקה אין די מדינה?**
  - עס איז געווען ביי זיי א גרויסע מצוה
  - עס איז געווען ביי זיי א גרויסע איסור
  - מען האט געמעגט אבער ס'איז ביי זיי נישט געווען א מצוה
- ה. **ווען איז געווארן פון א מענטש א חי' אין די מדינה?**
  - ווען איינער האט פארלוירן (אנגעווארן) זיין געלד
  - ווען איינער האט פארלוירן געלד פון זיין חבר
  - ווען איינער האט געביסן זיין חבר
- ו. **ווען איז געווארן פון א חי' א מענטש אין די מדינה?**

איכער אטראכ

וויפיל מאל ווערט דערמאנט אין די מעשה וואס מיר האבן געלערנט דאס ווארט "געלט"?

תשובות אויף די פריערדיגע וואך

אין וויפיל און וועלכע זאכן האבן עוסק געווען דער בעל תפילה מיט זיינע לייט חוץ לישוב? זיבן דרגות, - א לייב, א חיה אדער א עוף, א גלאטער מענטש, כוכבים, מזלות, מלאכים, גאטן.

געווינער אויף בעל תפלה 2 איז הילד החשוב נחמן קעניג, בית שמש טעלעפאן ***8793

געווינער אויף תשובות פון תורה א' ח"ב 75 ש"ח

איז טעלעפאן **99100 ביטע רופן און אריינזאגן א נאמען

צו ענטפערן די בחינות און אריינגיין אינעם גורל, 02-5-3333-72 646-585-3040

טענדא-רענדא

איז ער אריבער צו א עושר און זיך געבעטן ביי אים פאר א שיינע תרומה.

דער עושר פלעגט פארבארן געלט פאר גוים און געמען פון זיי פראצענטן, איינמאל האט דער עושר פארבארנט געלט פאר אן ארימער גלח, האט דער גלח געגעבן דעם עושר פאר א משכון זיין 'טענדא רענדא' (א קלייד וואס די גלחים טוען אן ספעציעל ביים באגלייטן זייערע פגרים ביי זייערע אפגעטער) דער גלח איז אפגעשטארבן און גישט באצאלט דעם חוב, איז די טענדא רענדא געבליבן ביים עושר.

ווען דער איד איז געקומען צום עושר בעטן א גדבה, האט אים דער עושר געזאגט: "אויב מיינסטו טאקע ערנסט דינע ווערטער, וועל איך דיר זעצט אויספרואוון, איך האב ביי מיר דער 'טענדא רענדא', אויב ביסטו פאר דעם צדקה צוועק גרייט דאס אנצוטון און זיך ארוםדרייען איבערן שטאט עטליכע מאל, וועל איך וויסן אז דו מיינסט ערנסט די צדקה וואס דו בעטסט, איך וועל דיר דאן געבן דעם גאנצן סכום וואס עס פארלאנגט זיך.

דער איד האט גישט געטראכט קיין צוויי, [צו העלפן א צווייטן איד לוינט זיך צו ווערן פארשעמט] ער טוט זיך אן דעם טענדא רענדא און שפאצירט ארום די געסלעך פון שטאט עטליכע מאל. ווען ער איז צוריק געקומען צום עושר האט ער אים טאקע געגעבן דעם גאנצן סכום וואס ער האט אים צוגעזאגט, דער איד האט דאן געבעטן פונעם עושר דעם טענדא רענדא אלס מהנה,

אין א געוויסע

שטאט האט מען פאר א סבה געדארפט איבערלייגן קברים פון מתים וואס זענען שוין געווען באערדיגט פאר יארן לאנג. ביים ספנה זיין די קברים האט מען געטראפן אין איינע פון די קברים א גפטר וואס זיין גוף איז געווען גאנץ! אין זיין גאנצער קערפער האט גישט שולט געווען קיין ווערים וואס זאלן אים אויפגעסן נאר איין קליין שטיקל ארום די פינגער פון די פיס.

די ארומיגע זענען געווען זייער ערשטויגט צו זען אזא אומגעווענליכע ערשיינונג, זענען זיי אריבער צום רב פון שטאט וועלכער איז געווען אן אדם גדול, אים צו דערציילן איבער דעם גפטר.

דער רב האט אנגעפרעגט אין די אויבערשטע הימלען צו הערן ווער דער גפטר איז און איבער וועלכע סבה האט ער זוכה געווען צו אזא זאך. פון הימל האט מען אים מגלה געווען אז דער איד איז געווען ביים לעבן גאנץ א פשוטער מענטש, "א פראסטער מענטש וואס ער איז ארומגעגאנגען נאך צדקות", ער פלעגט זאמלען געלט און פארטיילן פאר נויטבאדערפטטיגע, דעריבער האט ער זוכה געווען צו דעם גרויסן מעלה ווייל ער האט געליטן בייזנות פאר כבוד-שמים.

די מעשה איז געווען ווען איינמאל האט ער צאמגענומען געלט פאר גאר א חשוב'ע צוועק, וואס האט זיך אויסגעפעלט עטליכע הונדערטער גאלדענע רענדלעך,

המשך אויף זייט 10

